
Elektrotehnički fakultet u Beogradu
Katedra za računarsku tehniku i informatiku
Predmet: Operativni sistemi 1(SI2OS1, IR2OS1)
Nastavnik: Prof. dr Dragan Milićev
Asistent: Bojan Furlan

Laboratorijska vežba

Razvojno okruženje Eclipse i Borland C++ 3.1

Važne napomene: Pre dolaska na vežbu pročitati i upoznati se sa ovim tekstom **u celini i pažljivo**. Ukoliko u vežbi nešto nije dovoljno precizno navedeno ili student naiđe na neki problem, prvo treba da pokuša sam da ga razreši, pa tek onda ukoliko ne uspe da zatraži pomoći od demonstratora ili predmetnog asistenta, jer se očekuje kreativnost i profesionalni pristup u rešavanju praktičnih problema!

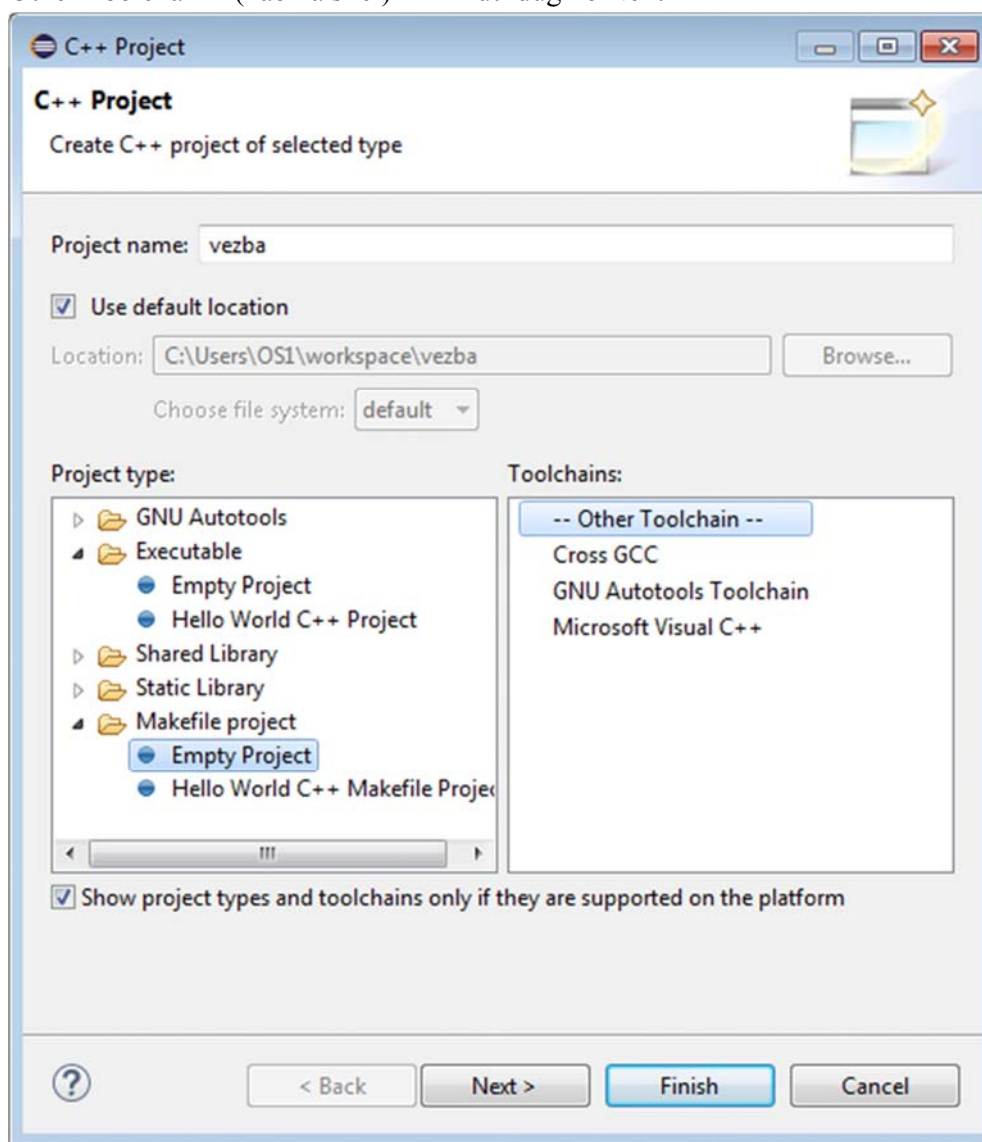
Sadržaj

Sadržaj	2
Podešavanje okruženja	3
Pretprocesor	9
Otvaranje i prevođenje fajlova	9
Zaštita od višestrukog uključivanja	9
Postavka zadatka	12
Zabrana preuzimanja bez zabrane prekida	12
Problem alokacije lokalnih promenljivih	15
Rešenje problema alokacije lokalnih promenljivih	17
Izmena načina raspoređivanja	19
Samostalan rad	21
Postavljanje i restauracija ulaza u IVT	21
Definisanje makroa za ispis	21
Definisanje parametrizovanih makroa	21

Podešavanje okruženja

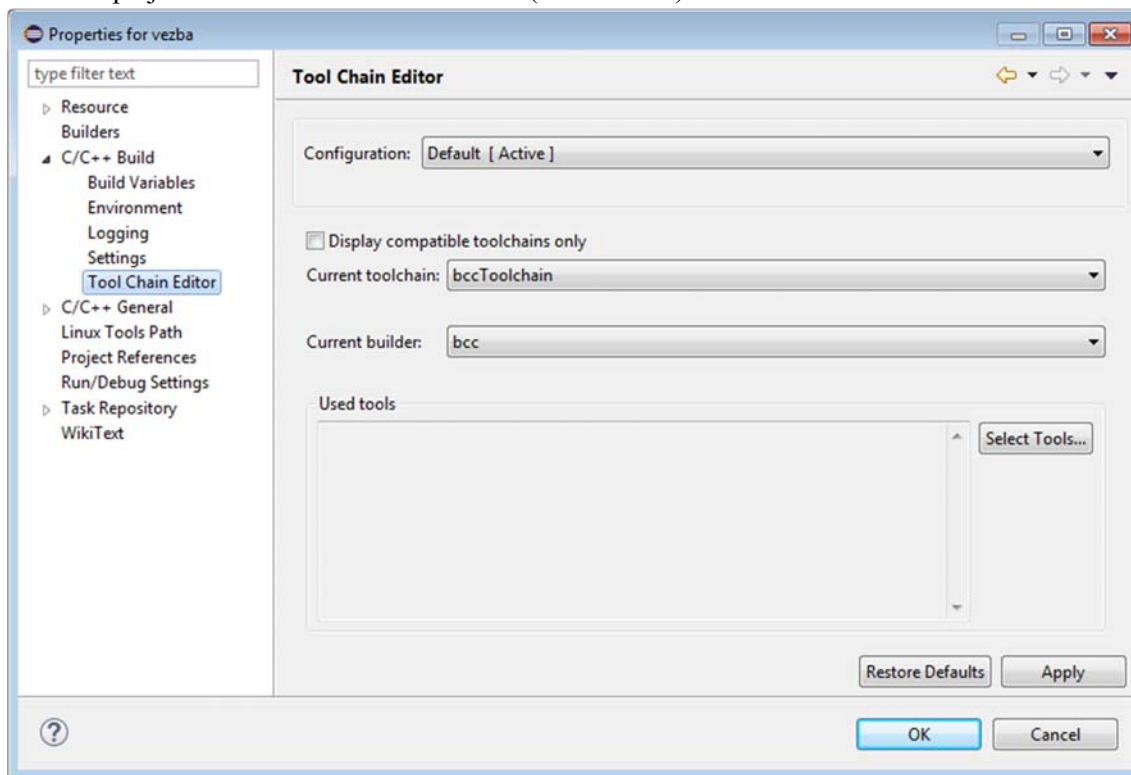
Napomena: Razvojna okruženja Eclipse i Borland C++ 3.1 su instalirani na particiji c:\bc31\

1. Pokrenuti Eclipse, c:\eclipse-cpp-luna-SR1-win32\eclipse\eclipse.exe (ukoliko razvojno okruženje neće da se pokrene reinstalirati Java SE 8). Odabrati workspace (za potrebe ove vežbe biće korišćen direktorijum C:\Users\OS1\workspace)
2. Kreirati novi C++ projekat – iz glavnog menija odabrati File -> New -> C++ project
3. Zatim dodeliti ime projektu (za potrebe ove vežbe biće korišćeno ime vezba), podesiti tip projekta na Makefile project -> Empty Project, podesiti Toolchains na -- Other Toolchain-- (kao na slici) i kliknuti dugme Next

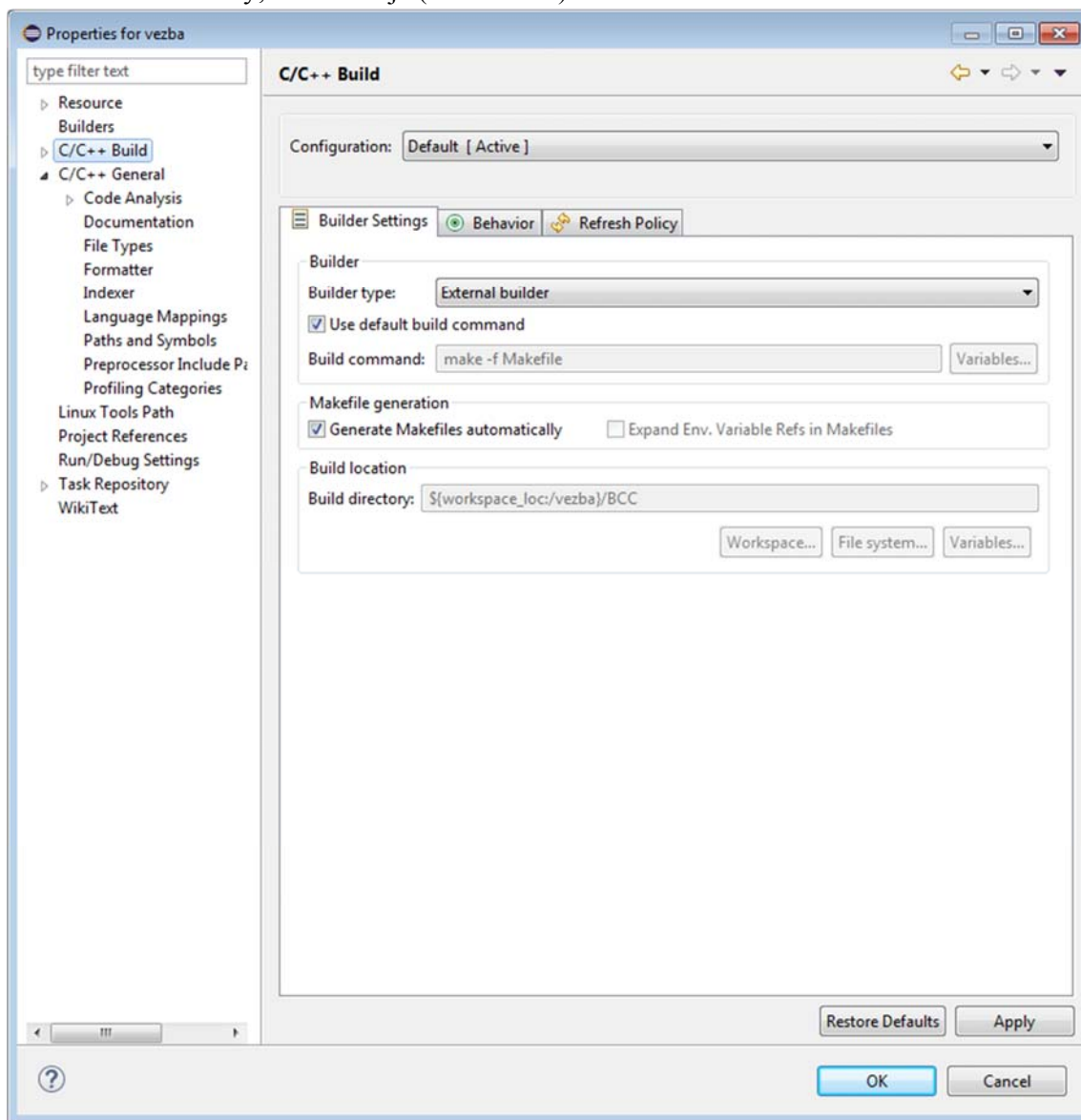

4. Pritisnuti dugme Advanced settings...

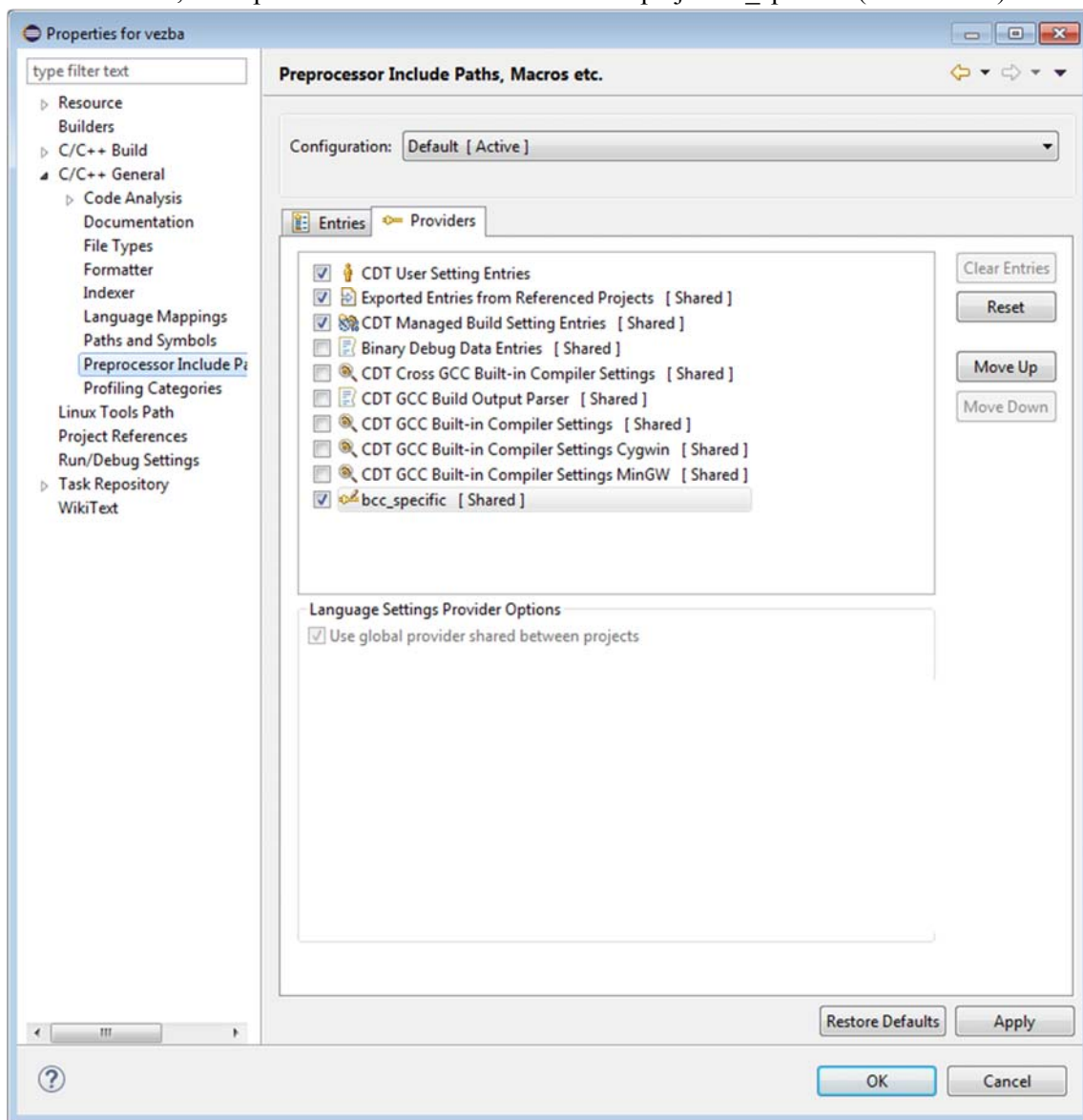
5. Izabrati opciju C/C++ Build -> Tool Chain Editor. Odštikirati opciju Display compatible toolchains only. Za opciju Current toolchain odabrati bccToolchain, a za opciju Current builder odabrati bcc (kao na slici).

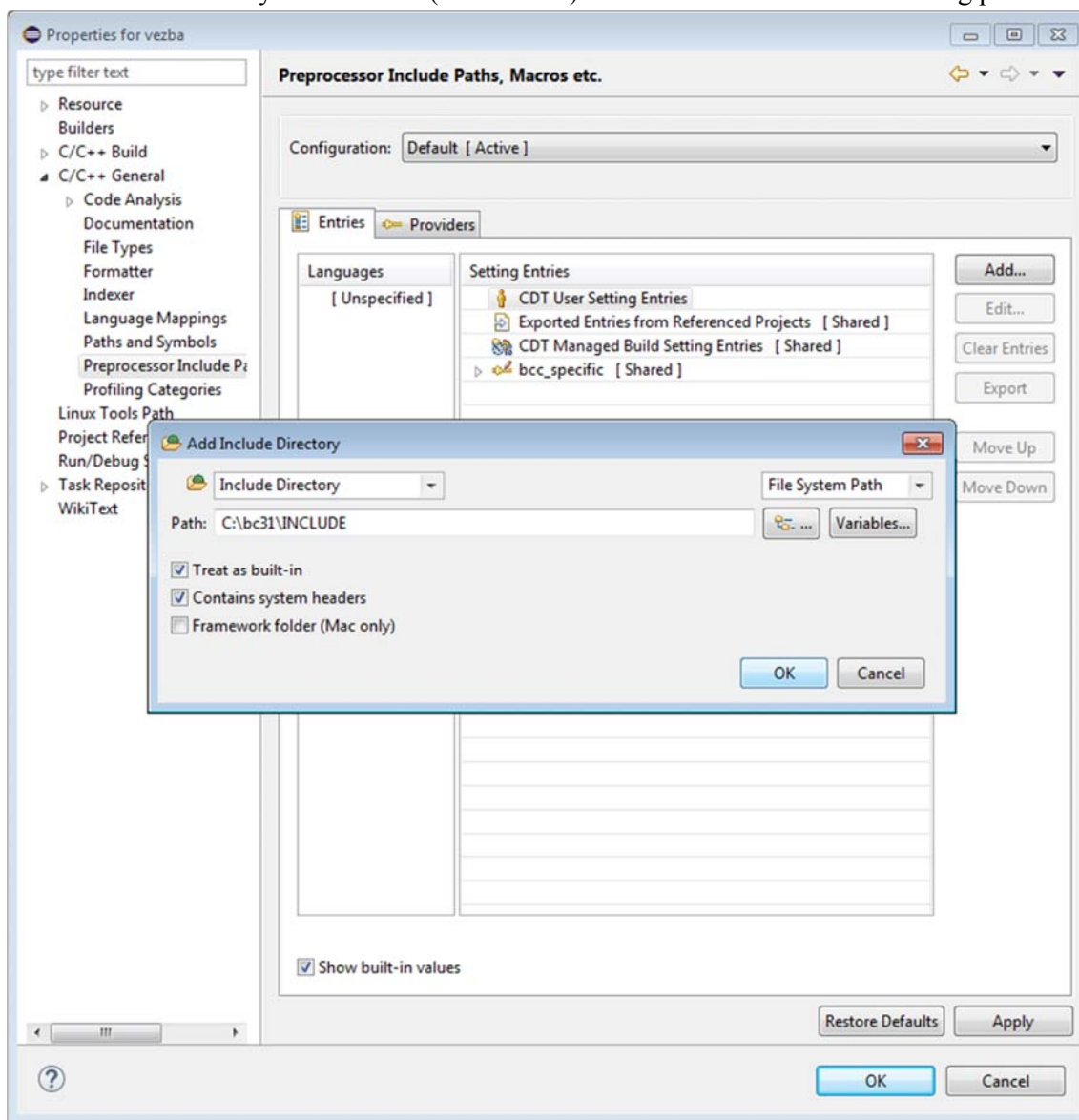
6. U istom prozoru izabrati opciju C/C++ Build. Štiklirati opciju Generate Makefiles Automatically, ako već nije (kao na slici)

7. U istom prozoru odabrati opciju C/C++ General -> Preprocessor include paths, macros, etc. i preći na tab Providers. Štiklirati opciju bcc_specific (kao na slici).

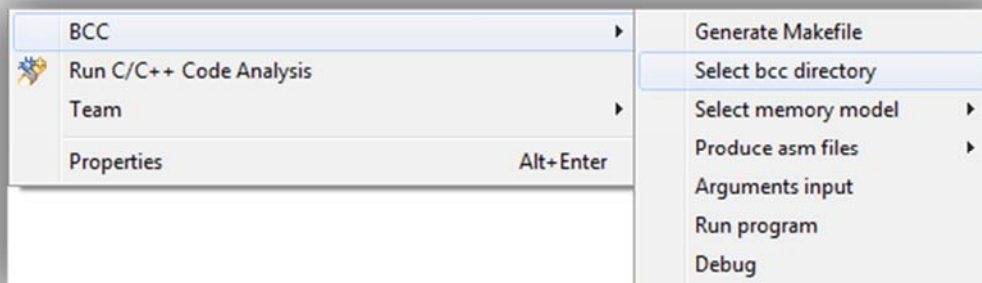

8. U istom prozoru i istoj opciji promeniti tab i preći na tab Entries. Izabrati opciju Add. Odabrati opciju Include directory i opciju File system path. Odabrati putanju do sistemskog include direktorijuma `C:\bc31\INCLUDE`. Štiklirati opcije Treat as built-in i Contains system headers (kao na slici). Pritisnuti Ok. Pritisnuti Ok celog prozora.

9. Pritisnuti Finish. Nakon toga Eclipse će napraviti projekat i projektom može na standardan način da se upravlja.

10. Desnim klikom na projekat u Project Explorer-u i odabirom opcije BCC se dobija meni za komandovanjem BCC projektima u razvojnom okruženju Eclipse. U nastavku teksta ovaj meni će se nazivati BCC meni. Odabrati opciju Select bcc directory (kao na slici). Izabrati putanju do BCC instalacije `C:\bc31`.

11. Projekat je podešen i može se početi sa izradom zadatka.

Pretprocesor

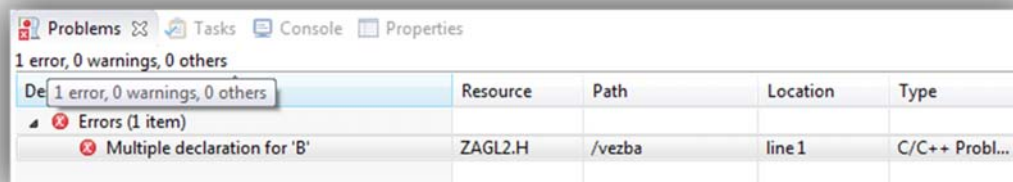
Pretprocesor obrađuje sve direktive u ulaznim fajlovima. Najčešće korišćene direktive:

- `#include "fajl"` – direktivu zamenjuje sadržajem navedenog fajla; fajl traži i u lokalnom direktorijumu;
- `#include <fajl>` – direktivu zamenjuje sadržajem navedenog fajla; fajl ne traži u lokalnom direktorijumu;
- `#define simbol sadržaj` – definiše navedeni simbol i dodeljuje mu zadati sadržaj;
- `#ifndef simbol` – početak bloka koji se prepisuje u izlazni fajl samo ukoliko dati simbol nije definisan;
- `#endif` – kraj `#ifndef` direktive.

Otvaranje i prevođenje fajlova

1. Učitati fajlove `zagl1.h` i `zagl2.h` i `main.cpp` u projekat. Učitavanje se radi na standardni način, kao i u bilo kom drugom Eclipse projektu.
2. Prevesti projekat pomoću naredbe `Project->Build All`.

Koju će grešku javiti kompajler? Zašto? Greške se mogu pogledati u prozoru Problems (kao na slici).

Pogledati sadržaj ova 3 fajla.

3. Pozvati preprocessor iz komandne linije pomoću sledećih naredbi:


```
cd C:\Users\OS1\workspace\vezba
c:\bc31\bin\cpp -Ic:\bc31\include;. main.cpp
```
4. Pomoću tekst editora otvoriti fajl `main.i` i pogledati generisani sadržaj.

Zaštita od višestrukog uključivanja

1. Izmeniti date fajlove kao u nastavku

```
"zagl1.h":
```

```
-----
#ifndef _ZAGL1_H_
#define _ZAGL1_H_
```

```
#include "zagl2.h"

class A{
public:
    A();
};
```

```
#endif
```

```
-----
"zagl2.h":
-----
```

```
#ifndef _ZAGL2_H_
#define _ZAGL2_H_
```

```
#include "zagl1.h"
```

```
class B {
public:
    B();
};
```

```
#endif
```

```
-----
"main.cpp"
-----
```

```
#include "zagl1.h"
#include "zagl2.h"
```

```
A::A() {
    //
}
```

```
B::B() {
    //
}
```

```
int main() {
    return 0;
}
```

Opis generisanog izlaza "main.i" dat je u nastavku:

	komentari (nisu deo izlaza)
-----	-----
main.cpp 1:	na pocetku main.cpp
ukljucen zagl1.h	
.\zagl1.h 1:	nije definisano _ZAGL1_H_
...	definise se _ZAGL1_H_
.\zagl1.h 4:	ukljucuje se zagl2.h (iz
zagl1.h)	
zagl2.h 1:	nije definisano _ZAGL2_H_
...	definise se _ZAGL2_H_

zagl2.h 4:	uključuje se zagl1.h (iz
zagl2.h)	
zagl1.h 1:	definisano <code>_ZAGL1_H</code> i zato
...	se ostatak fajla zagl1.h
zagl1.h 12:	preskače
zagl2.h 5:	završeno uključivanje
zagl1.h iz zagl2.h	
zagl2.h 6: class B {	ostatak sadržaja zagl2.h
zagl2.h 7: public:	
zagl2.h 8: B();	
zagl2.h 9: };	
...	
zagl2.h 12:	
.\zagl1.h 5:	završeno uključivanje
zagl2.h iz zagl1.h	
.\zagl1.h 6: class A{	ostatak sadržaja zagl1.h
.\zagl1.h 7: public:	
.\zagl1.h 8: A();	
.\zagl1.h 9: };	
...	
.\zagl1.h 12:	
main.cpp 2:	završeno uključ. zagl1.h iz
main.cpp	
.\zagl2.h 1:	uključuje se zagl2.h iz
main.cpp	
...	ali je sada definisano
<code>_ZAGL2_H</code>	
.\zagl2.h 12:	pa se ostatak zagl2.h
preskače	
main.cpp 3:	ostatak sadržaja main.cpp
main.cpp 4: A::A() {	
main.cpp 5:	
main.cpp 6: }	
main.cpp 7:	
main.cpp 8: B::B() {	
main.cpp 9:	
main.cpp 10: }	
main.cpp 11:	
main.cpp 12: int main() {	
main.cpp 13: return 0;	
main.cpp 14: }	
main.cpp 15:	

2. Pokušati ponovo prevođenje projekta. Napomena: pre prevođenja snimiti sve promene.

Da li je sada uspešno? Zašto?

Ukloniti fajlove zagl1.h i zagl2.h, main.I i main.cpp iz projekta.

Postavka zadatka

U zadatku 3 sa vežbi (fajl z3n.cpp) realizovana je promena konteksta (engl. context switch) pomoću prekida od timera (08h). Kontekst procesora čuva se na steku i pri tom svakoj niti u sistemu može se dodeliti različit kvant vremena za izvršavanje.

Potrebno je izmeniti dato rešenje na sledeći način:

1. Obezbediti zabranu preuzimanja bez zabrane prekida
 - Izmeniti ispis `cout` u funkcijama `a()` i `b()` kao i u prekidnoj rutini.
2. Univerzalno rešiti problem alokacije lokalnih promenljivih u proceduri za promenu konteksta.
3. Izmeniti način raspoređivanja, odnosno izbor niti kojoj će biti dodeljen procesor iz skupa spremnih niti, tako što će biti upotrebljen modul koji je obezbeđen spolja i koji sadrži listu spremnih PCB-ova, kao i sam algoritam raspoređivanja.

Deklaracije interfejsa ovog modula nalaze se u zaglavlju `schedule.h` i izgledaju ovako:

```
// File: schedule.h
class PCB;

class Scheduler {
public:
    static void put (PCB*);
    static PCB* get ();
};
```

Operacija `get()` vraća onu nit iz reda spremnih koja je po algoritmu raspoređivanja izabrana da bude sledeća za izvršavanje i izbacuje tu nit iz reda spremnih. Operacija `put()` smešta datu nit u red spremnih.

Zabrana preuzimanja bez zabrane prekida

1. U projekat dodati fajl Z3N.CPP i otvoriti ga.
2. Primetiti da Eclipse prijavljuje greške za neke delove koda. Greške se prijavljuju jer Eclipse ne prepoznaje sintaksne elemente koji postoje kod BCC kompajlera kao što su `asm` blokovi i naredbe, `FP_OFF` i `FP_SEG` makroi, itd. Ti delovi koda će uspešno biti prevedeni kad se pokrene kompajliranje, ali mogu da smetaju razvojnom okruženju Eclipse prilikom analize koda i mogu da onespobu IntelliSense. Zato ih je potrebno okružiti sledećim direktivama:

```
#ifndef BCC_BLOCK_IGNORE
...
#endif
```

Na taj način će Eclipse ignorisati kod između direktiva, a BCC će kod prevoditi.

Napomene: U rešenju se ne sme definisati makro sa istim imenom, tj.

BCC_BLOCK_IGNORE. Ove direktive koristiti što je manje moguće i pisati ih od početka izrade domaćeg zadatka.

Okružiti sve problematične instrukcije sa ovim direktivama.

3. Dodati globalnu poromenljivu

```
volatile unsigned int lockFlag = 1;    //fleg za zabranu promene konteksta
```

4. Izmeniti ispis u funkciji a () na sledeći način:

```
//begin lock
    lockFlag=0;
//end lock

    cout<<"u a() i = "<<i<<endl;

//begin unlock
                                //ovakav unlock je potreban da bi se proverilo
    lockFlag=1;                    //da li je zatrazeno preuzimanje u toku ispisa;
    if (zahtevana_promena_konteksta) {    //ako jeste onda se sada vrsi eksplicitno
                                        //preuzimanje;
        dispatch();
    }
//end unlock

//voditi racuna da je ovo samo pomocno resenje za obezbjedjenje kriticke sekcije koje
//radi na jednoprocesorskim sistemima; iako su semafori jedno od univerzalnih resenje,
//ovakav pristup moze da bude bolji pri resavanju domaceg ukoliko se ispis koristi za
//debagovanje ...
```

5. Na isti način izmeniti i ispis u f-ji b ()

```
//begin lock
    lockFlag=0;
//end lock

    cout<<"u b() i = "<<i<<endl;

//begin unlock
                                //ovakav unlock je potreban da bi se proverilo
    lockFlag=1;                    //da li je zatrazeno preuzimanje u toku ispisa;
    if (zahtevana_promena_konteksta) {    //ako jeste onda se sada vrsi eksplicitno
                                        //preuzimanje;
        dispatch();
    }
//end unlock
```

6. Izmeniti prekidnu rutinu timer() tako što će se promena konteksta vršiti samo ako je postavljen lockFlag. Takođe, dodati ispis vrednosti brojača unutar prekidne rutine nakon čuvanja konteksta, a pre poziva raspoređivača.

```
void interrupt timer(){    // prekidna rutina
    if (!zahtevana_promena_konteksta) brojac--;
    if (brojac == 0 || zahtevana_promena_konteksta) {
```

```

        if (lockFlag){
            zahtevana_promena_konteksta = 0; //ako je eventualno i bila zahtevana
            //promena konteksta, sada ce se obaviti pa treba obrisati
            //fleg za zahtev
            asm {
                // cuva sp
                mov tsp, sp
                mov tss, ss
            }

            running->sp = tsp;
            running->ss = tss;

            //ispis unutar prekidne rutine
            lockFlag=0;
            cout<<"Promena konteksta! Brojac= "<<brojac<<endl; // ako neko
            //vec vrsi ispis, lockFlag je vec na 0 i zato se nece ni
            //poceti promena konteksta, pa samim tim se ne moze desiti
            //ni ovaj ispis (ne moze se desiti paralelan ispis iz neke
            //od niti i prekidne rutine)

            asm cli; // u nekim slucajevima se desi da se prekidi omoguce
            // unutar cout<<...
            lockFlag=1;
            //kraj ispisa

            running= getNextPCBToExecute(); // Scheduler

            tsp = running->sp;
            tss = running->ss;

            brojac = running->kvant;

            asm {
                mov sp, tsp // restore sp
                mov ss, tss
            }

        }
        else zahtevana_promena_konteksta = 1;

    }

    // poziv stare prekidne rutine koja se
    // nalazila na 08h, a sad je na 60h
    // poziva se samo kada nije zahtevana promena
    // konteksta - tako se da se stara
    // rutina poziva samo kada je stvarno doslo do prekida
    if(!zahtevana_promena_konteksta) asm int 60h;

    //zahtevana_promena_konteksta = 0; - sada se menja u zavisnosti od lockFlag-a
}

```

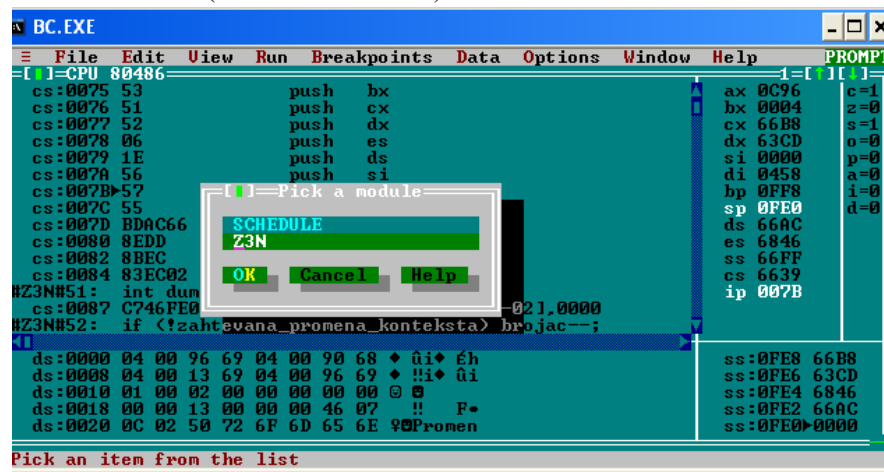
7. Prevesti projekat pomoću naredbe Project->Build All
8. Pokrenuti program pomoću naredbe Run program iz BCC menija (desni klik na projekat i opcija BCC). Program se pokreće u posebnom prozoru. Nakon završetka programa potrebno je zatvoriti prozor.
Kada će se vršiti promena konteksta i za koje vrednosti brojača?
Zašto?

Problem alokacije lokalnih promenljivih

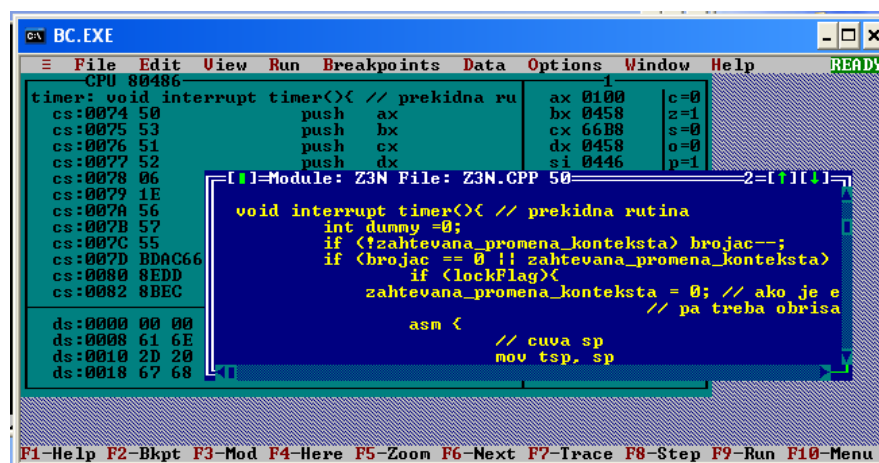
1. Dodati na pocetku prekidne rutine jednu lokalnu promenljivu

```
int dummy =0;
```

2. Prevesti program i pokrenuti ga.
U kom trenutku će doći do kraha? Zašto?
3. Pokrenuti Turbo Debugger, pomoću opcije Debug iz BCC menija (desni klik na projekat i opcija BCC).
4. Pritisnuti taster F3 (ili View->Module) i odabrati modul Z3N.

5. Postaviti kursor na pocetak prekidne rutine i pogledati generisan asemblerski kod sa View ->CPU

BC.EXE

File Edit View Run Breakpoints Data Options Window Help

CPU 80486

```

timer: void interrupt timer() < // prekidna rutina
cs:0074 50      push  ax
cs:0075 53      push  bx
cs:0076 51      push  cx
cs:0077 52      push  dx
cs:0078 06      push  es
cs:0079 1E      push  ds
cs:007A 56      push  si
cs:007B 57      push  di
cs:007C 55      push  bp
cs:007D BDAC66   mov    bp,66AC
cs:0080 8EDD     mov    esp,esp
cs:0082 8BEC     mov    bp,sp
cs:0084 83EC02   sub    sp,0002
#Z3N#51: int dummy =0;

```

ax 0C96 c=1
bx 0004 z=0
cx 66B8 s=1
dx 63CD o=0
si 0000 p=0
di 0458 a=0
bp 0FF8 i=0
sp 0FE0 d=0
ds 66AC
es 6846
ss 66FF
cs 6639
ip 007B

ds:0000 04 00 96 69 04 00 90 68 01 01 01 01 01 01 01 01
ds:0008 04 00 13 69 04 00 96 69 01 01 01 01 01 01 01 01
ds:0010 01 00 02 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00
ds:0018 00 00 13 00 00 00 46 07 01 01 01 01 01 01 01 01
ds:0020 0C 02 50 72 6F 6D 65 6E 6E 6E 6E 6E 6E 6E 6E 6E

ss:0FE8 66B8
ss:0FE6 63CD
ss:0FE4 6846
ss:0FE2 66AC
ss:0FE0 0000

F1-Help F2-Bkpt F3-Mod F4-Here F5-Zoom F6-Next F7-Trace F8-Step F9-Run F10-Menu

Koji registri se čuvaju? Zašto? Na koju lokaciju pokazuje registar SP nakon čuvanja konteksta? Zašto?

6. Postaviti Breakpoint u prekidnoj rutini na trenutak kada se započinje promena konteksta.
 - Postaviti kursor na datu liniju i pritisnuti taster F2 (ili Breakpoints->Toggle)

BC.EXE

File Edit View Run Breakpoints Data Options Window Help

CPU 80486

```

cs:009E 833E1A0000 cmp    word ptr [zahtevana_promena], ax
cs:00A3          [Module: Z3N File: Z3N.CPP 55]
cs:00A5          void interrupt timer() < // prekidna rutina
cs:00A8          int dummy =0;
cs:00AD          if (!zahtevana_promena_konteksta) brojac--;
cs:00AF          if (<brojac == 0 !! zahtevana_promena_konteksta)
cs:00B2          if (<lockFlag)
cs:00B2          zahtevana_promena_konteksta = 0; // ako je e
cs:00B9          // pa treba obrisati
cs:00B8          asm <
cs:00B8          // cuva sp
cs:00BC          mov    tsp, sp
cs:00C0          les    bx,[_running]

```

ax 712F c=0
bx 0004 z=0
cx 0000 s=0
dx 0000 o=0
si 0000 p=0
di 0458 a=0
bp 0FF8 i=0
sp 0FE0 d=0
ds 66AC
es 6846
ss 66FF
cs 6639
ip 007B

ds:0000 04 00 96 69 04 00 90 68 01 01 01 01 01 01 01 01
ds:0008 04 00 13 69 04 00 96 69 01 01 01 01 01 01 01 01
ds:0010 01 00 02 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00
ds:0018 00 00 13 00 00 00 46 07 01 01 01 01 01 01 01 01
ds:0020 0C 02 50 72 6F 6D 65 6E 6E 6E 6E 6E 6E 6E 6E 6E

ss:0FE2 66A9
ss:0FE0 0001
ss:0FDE 0458
ss:0FDC 0FF8
ss:0FDA 0000

F1-Help F2-Bkpt F3-Mod F4-Here F5-Zoom F6-Next F7-Trace F8-Step F9-Run F10-Menu

Zašto ne na početak prekidne rutine? Koji bi se onda trenuci detektovali u debbuger-u?

7. Pokrenuti program do zadate linije (Taster F9 ili Run->Run) do trenutka zaustavljanja (BreakPoint).
8. Iterirati kroz assembly kod (Taster F8) sve do izlaska iz prekidne rutine (instrukcija IRET) i posmatrati promene vrednosti registara; ili postaviti trenutak zaustavljanja na kraj prekidne rutine i zatim pritisnuti taster F9.

Gde će se vratiti tok izvršavanja programa? Da li je korektan povratak iz prekidne rutine? Napomena: Moguće je da će doći do kraha programa. Taj trenutak je nepredvidiv, jer zavisi od ostalih parametara na koje programsko okruženje ne utiče (npr. trenutni sadržaj proizvoljnih mem. lokacija)

9. Ugasiti program.

Rešenje problema alokacije lokalnih promenljivih

Obratiti pažnju na razliku između generisanog koda za izlazak iz prekidne rutine u slučaju kada je isključena (zakomentarisana) promenljiva dummy (prva naredna slika) i slučaj kada je ona uključena (druga naredna slika)

```

CPU 80486
cs:014F 7502 jne #Z3N#94 <0153>
cs:0151 CD60 int 60
#Z3N#94: >
cs:0153 5D pop bp
cs:0154 5F pop di
cs:0155 5E pop si
cs:0156 1F pop ds
cs:0157 07 pop es
cs:0158 5A pop dx
cs:0159 59 pop cx
cs:015A 5B pop bx
cs:015B 58 pop ax
cs:015C CF ired
ds:0000 00 00 00 00 42 6F 72 6C Borl
ds:0008 61 6E 64 20 43 2B 2B 20 and C++
ds:0010 2D 20 43 6F 70 79 72 69 - Copyri
ds:0018 67 68 74 20 31 39 39 31 ght 1991
ss:1004 62D1
ss:1002 013F

```

```

CPU 80486
#Z3N#94: >
cs:015B 8BE5 mov sp, bp
cs:015D 5D pop bp
cs:015E 5F pop di
cs:015F 5E pop si
cs:0160 1F pop ds
cs:0161 07 pop es
cs:0162 5A pop dx
cs:0163 59 pop cx
cs:0164 5B pop bx
cs:0165 58 pop ax
cs:0166 CF ired
dispatch: void dispatch() // sinhrona promena
ds:0000 00 00 00 00 42 6F 72 6C Borl
ds:0008 61 6E 64 20 43 2B 2B 20 and C++
ds:0010 2D 20 43 6F 70 79 72 69 - Copyri
ds:0018 67 68 74 20 31 39 39 31 ght 1991
ss:1004 62D1
ss:1002 013F

```

U drugom slučaju prevodilac je generisao još jednu instrukciju `mov sp, bp` koja sa steka skida prostor rezervisan za ovu promenljivu. S obzirom da vrednost ovog registra nije adekvatno promenjena tako da ukazuje na stek niti čiji se kontekst restaurira (već pokazuje na staru vrednost) ovo će dovesti do nepredvidivog ponašanja. Iz tog razloga sada je neophodno prilikom čuvanju konteksta tekuće niti sačuvati i vrednost registra BP, a restaurirati novu vrednost ovog registra za nit koja dobija procesor.

Na ovaj nači će prilikom restauracije sačuvanog konteksta korektno biti dealociran prostor za pomoćne lokalne promenljive koje su prevodilac ili korisnik alocirali (`SP = BP`).

1. Dodati globalnu promenljivu u kojoj će se privremeno čuvati vrednost registra BP

```
unsigned tbp;
```

2. Dodati polje *bp* u PCB

```
struct PCB{
    unsigned sp;
    unsigned ss;
    unsigned bp;
    unsigned završio;
    int kvant;
};
```

3. Izmeniti prekidnu rutinu tako da se pri promeni konteksta čuva registar BP i restaurira njegova vrednost

```
void interrupt timer(){    // prekidna rutina
    int dummy =0;
    if (!zahtevana_promena_konteksta) brojac--;
    if (brojac == 0 || zahtevana_promena_konteksta) {
        if (lockFlag){
            zahtevana_promena_konteksta = 0;
            asm {
                // cuva sp i bp
                mov tsp, sp
                mov tss, ss
                mov tbp, bp
            }

            running->sp = tsp;
            running->ss = tss;
            running->bp = tbp; //izmena

            lockFlag=0;
            cout<<"Promena konteksta! Brojac: "<<brojac<<endl;

            asm cli;
            lockFlag=1;

            running= getNextPCBToExecute();    // Scheduler

            tsp = running->sp;
            tss = running->ss;
            tbp = running->bp;    //izmena

            brojac = running->kvant;

            asm {
                mov sp, tsp    // restore sp
                mov ss, tss
                mov bp, tbp    //izmena
            }

        }
        else zahtevana_promena_konteksta = 1;

    }

    // poziv stare prekidne rutine koja se
    // nalazila na 08h, a sad je na 60h
    // poziva se samo kada nije zahtevana promena
```

```

// konteksta - tako se da se stara
// rutina poziva samo kada je stvarno doslo do prekida
if(!zahtevana_promena_konteksta) asm int 60h;

//zahtevana_promena_konteksta = 0;
}

```

Napomena: na početku izvršavanja prekidne rutine će biti izvršena instrukcija `mov bp, sp` (pogledati generisan asemblerski kod), a prilikom restauracije konteksta pre instrukcije `pop bp` će biti izvršena naredba `mov sp, bp` pa će prostor alociran za lokalne promenljive na ovaj način biti oslobođen.

4. U `createThread` inicijalizovati polje BP unutar PCB-a (ova vrednost ranije nije bila značajna i pri kreiranju početnog konteksta je bila proizvoljna).

```

void createProcess(PCB *newPCB, void (*body)()){
    unsigned* st1 = new unsigned[1024];

    st1[1023] = 0x200; //setovan I fleg u
                     // pocetnom PSW-u za nit
    st1[1022] = FP_SEG(body);
    st1[1021] = FP_OFF(body);

    newPCB->sp = FP_OFF(st1+1012); //svi sacuvani registri
                                   //pri ulasku u interrupt
                                   //rutinu
    newPCB->ss = FP_SEG(st1+1012);
    newPCB->bp = FP_OFF(st1+1012); // Izmena: pocetni bp treba da pokazuje na
                                   //poziciju na kojoj se cuva stara vrednost bp

    newPCB->zavrshio = 0;
}

```

5. Prevesti ponovo program i pokrenuti ga.
6. Da li će sada doći do kraha? Zašto?

Izmena načina raspoređivanja

1. Dodati direktivu `#include "schedule.h"`
2. Izmeniti `struct PCB` u `class PCB`

```

class PCB{
public:
    unsigned sp;
    unsigned ss;
    unsigned bp;
    unsigned zavrshio;
    int kvant;
};

```

3. Raspakovati `sheduler.zip` sa adrese <http://os.etf.bg.ac.rs/OS1/projekat/> . Header fajl i LIB fajl učitati normalno u projekat.

Napomena: Obavezno odabrati HUGE mem. model (BCC meni)

4. Umesto trenutnog načina raspoređivanja postaviti sledeći kod:

```
//running= getNextPCBToExecute(); // Scheduler

if (! running->zavrsio) Scheduler::put((PCB *) running);
running=Scheduler::get();
```

5. Izmeniti f-ju doSomething() tako da prijavljuje 2 kreirane korisničke niti raspoređivaču. Takođe, dodeliti vremenski kvant main niti.

```
void doSomething(){
    lock
    p[1] = new PCB();
    createProcess(p[1],a);
    cout<<"napravio a"<<endl;
    p[1]->kvant = 40;
    Scheduler::put(p[1]); //prijavljena kao spremna

    p[2] = new PCB();
    createProcess(p[2],b);
    cout<<"napravio b"<<endl;
    p[2]->kvant = 20;
    Scheduler::put(p[2]); //prijavljena kao spremna

    p[0] = new PCB();
    p[0]->kvant = 20; //dodeljen kvant i main niti
    p[0]->zavrsio = 0;

    running = p[0];
    unlock

    ...
}
```

6. Prevesti projekat pomoću naredbe Project->Build All

7. Pokrenuti program pomoću naredbe Run program iz BCC menija.

Kada će se vršiti promena konteksta i za koje vrednosti brojača? Zašto?

Da li se sada prepliće izvršavanje i main niti? Zašto?

Samostalan rad

Postavljanje i restauracija ulaza u IVT

Definisati tip `pInterrupt`

```
typedef void interrupt (*pInterrupt) (...);
```

Gde je potrebno zapamtiti staru rutinu postaviti sledeći kod:

```
pInterrupt oldRoutine = getvect(entryNumber);
```

Izmeniti potpis prekidne rutine `timer` tako da zadovoljava potpis `pInterrupt`

```
void interrupt timer (...)
```

Gde je potrebno postaviti prekidnu rutinu u IVT postaviti sledeći kod:

```
setvect(entryNumber, timer);
```

Eclipse ove identifikatore prijavljuje kao grešku pa ih je potrebno okružiti direktivama za ignorisanje (pogledati tačku 2 u odeljku Zabrana preuzimanja bez zabrane prekida).

Definisanje makroa za ispis

Definisati sledeće makroe i pozvati ih na svakom mestu gde je to potrebno:

```
// Zabrana ispisa
#define lockCout lockFlag=0;

// Dozvola ispisa
#define unlockCout lockFlag=1;\
    if (zahtevana_promena_konteksta) {\
        dispatch();\
    }
```

Definisanje parametrizovanih makroa

Proces zamene poziva nekog makroa odgovarajućim sadržajem naziva se (makro)ekspanzija. Ukoliko su argumenti makroi, na mestima gde je upotrebljen parametar prosleđuje se ekspanđovani sadržaj argumenta, osim u slučaju upotrebe operatora `##`, kada se prvo ugradi originalni argument (linija 9 u primeru u nastavku), pa se tek u ekspanđovanom sadržaju pokušava pronaći i ekspanđovati neki makro (linija 21 u primeru u nastavku – poziv `makro3(makro)` se menja u `makro1` koji se zatim ekspanđuje).

Poziv makroa mora imati jedan blanko znak ispred i jedan blanko znak iza. Ukoliko je definicija makroa predugačka, moguće je prelomiti makro u više linija, s tim da se na kraju

svake linije osim poslednje doda znak '\ ' (ovaj znak mora biti neposredno ispred znaka za prelazak u novi red).

```
"makroi.cpp"
-----
#define naziv_makroa(param1, param2) param1param2 param1 param2 param1##param2 \
    param1##nastavak

naziv_makroa(argument1, argument2)

#define makro1 telo1
#define makro2 telo2

naziv_makroa(makro1, makro2)

#define novi_makro(p1,p2) naziv_makroa(p1, p2)

novi_makro(makro1,makro2)

#define makro3(param) param 1

neki tekst makro3(makro3(makro)) ostatak teksta

#define makro3(param) param##1

neki tekst makro3(makro) ostatak teksta
-----
```

Opis generisanog izlaza " makroi.i" dat je u nastavku:

```
"makroi.i":
-----
makroi.cpp 1:
makroi.cpp 2:
makroi.cpp 3:
makroi.cpp 4: param1param2 argument1 argument2 argument1argument2
argument1nastavak
makroi.cpp 5:
makroi.cpp 6:
makroi.cpp 7:
makroi.cpp 8:
makroi.cpp 9: param1param2 telo1 telo2 makro1makro2 makro1nastavak
makroi.cpp 10:
makroi.cpp 11:
makroi.cpp 12:
makroi.cpp 13: param1param2 telo1 telo2 telo1telo2 telo1nastavak
makroi.cpp 14:
makroi.cpp 15:
makroi.cpp 16:
makroi.cpp 17: neki tekst makro 1 1 ostatak teksta
makroi.cpp 18:
makroi.cpp 19:
makroi.cpp 20:
```

makroi.cpp 21: neki tekst telo1 ostatak teksta
makroi.cpp 22:
